

הבטים פסיכו-דינמיים של טראומה וטראומה מורכבת

מרצה: ד"ר עומר לנס

תכני הקורס

הקורס יעסוק בניסיון להבין את התהליכים הפיזיולוגיים והפסיכו-דינמיים המתקיימים במהלך משבר, טראומה מתמשכת וטראומה של יחסים ואופן השפעתם על התפתחות אישיות האדם תוך התמקדות בהפרעות זהות, דיסוציאציה והתהליך הטיפולי בהן. המשתתפות/ים תוכלנה להביא מניסיון/ם בשדה על מנת להעשיר את מגוון ההתערבויות העומדות לרשותן/ם בשטח. נתמקד בתהליכי העברה והעברה נגדית בטיפול במתמודדים עם פוסט טראומה וטראומה מורכבת.

הקורס יועבר בזום והמשתתפים יקבלו את הקישורים להקלטות המפגשים, שיהיו זמינים עבורם לאורך שלושה חודשים.

מרצה: ד"ר עומר לנס, ראש תחום משפחה בהתואר השני במכללה האקדמית תל חי, מנהל שותף בבה"ס לפסיכותרפיה דעת. מדריך צוותים טיפולים

מטרות הקורס:

1. הבנה והמשגה מבחינה בין משבר, טראומה אפיזודית, טראומה מתמשכת וטראומה של יחסים
2. המשגת התהליכים הפסיכו-דינמיים של סוגי הטראומה השונים בהתייחס לקריעה (בסוגי רצפים שונים) רצף של זמן, זכרון, זהות, מודעות
3. המשגת התהליכים הפיזיולוגיים בדגש על פגיעה בתהליכי זיכרון, המתרחשים במצבי טראומה מתמשכת וטראומה של יחסים.
4. הבנה פסיכו-דינמית לגבי אופן השפעת תהליכי הטראומה על התפתחות CPTSD.
5. הבנה לגבי השפעת התהליכים הפיזיולוגיים והנפשיים המאפיינים CPTSD על תהליכי התפתחות וכשלים התפתחותיים באישיות האדם, (תהליכים דיסוציאטיביים, הזדהות עם התוקפן, שיחזור יחסים קורבניים

הקורס יתחיל ביום ראשון החל מתאריך 3/11/24

בין השעות 14:45 ל – 18:30

בתאריכים הבאים:

1. 3/11
2. 10/11
3. 17/11
4. 24/11
5. 1/12
6. 8/12
7. 15/12
8. 22/12
9. 05/01/2024

תאור תכני המפגשים

1. מפגש ראשון- הגדרות של לחץ, משבר וטראומה, פוסט טראומה ופוסט טראומה מורכבת. קריאת מאמר העוסק במושגי היסוד של התאוריה של ויניקוט.
2. מפגש שני- המשך ההכרות עם המושגים של ויניקוט דרך המאמר.
3. מפגש שלישי- תיאור התהליכים הפסיכולוגים והמשפחתיים המאפיינים משבר וטראומה, על בסיס ההמשגות שמציעה התאוריה של ויניקוט
4. מפגש רביעי- מאפיינים של זכרון טראומטי, בהבט הנפשי ובהבט הגופני, תוך התיחסות לסוגים של פגיעות בזכרון ולתהליכים הפיזיולוגים של טראומה
5. תאור תהליכים שונים של פיצול והרצף הדיסוציאטיבי
6. קריאת מאמר בנושא: העברה והעברה נגדית בעבודה עם שורדי טראומה מורכבת
7. המשך עבודה על המאמר. סוגי אלימות שונים (אלימות אורלית, אנאלית ופאלית)
8. מאפיינים של דנמיקות יחסים אלימות וסאדו-מזוכיסטיות.
9. סיכום וסיום

בבילוגרפיה

מאפיינים פסיכולוגים של משבר

ויניקוט, ד.ה. (1957/2002) הילד, משפחתו וסביבתו. פרק 10: העולם במנות קטנות. תל אביב: הוצאת ספרית הפועלים. ע"מ 55-60.

Suarez, K., Smokowski, P. & Wodarski, S.J. (1996). The Process of intervention with multiproblem families: Theoretical and practical guidelines. *Family Therapy*, 23, 117-134

Walsh, F. (2003). Family resilience: A framework for clinical practice *Family Process*, 42, 1-18

הרמן, ג'ל. (1994). טראומה והחלמה. תל אביב: עם עובד.

מאפיינים פסיכודינמיים של טראומה ופוסט-טראומה

איגוד הפסיכיאטריה בישראל ומשרד הבריאות. (1997). הסיווג והאבחון הפסיכיאטרי לפי ארגון הבריאות העולמי. הוצ' דיונון – אוניברסיטת תל-אביב

עומר, ח' (1991). פיגועים המוניים: תפקיד צוות חירום. שיחות, 3, 157-170.

Riggs, S. D., Sermanian, D. (2012). Prevention and care of combat-related PTSD: Directions for future exploration. Military Medicine, 177, 8-14.

קריאה נוספת (לא חובה)

קנובלר, ח' (2005). תוכנית חיל הרפואה למניעת תגובות קרב בצה"ל. מערכות, 399, 30-35.

Bryant, A., R. (2011). Acute Stress Disorder as a Predictor of Posttraumatic Stress Disorder: A Systematic Review. J. Clin, Psychiatry 72(2), 233-239.

Deahl, M., Srinivasan, M., Jones, N., Thomas, J., Neblett, C., & Jolly, A. (2000). Preventing psychological trauma in soldiers: The role of operational stress training and Psychological debriefing. British Journal of Medical Psychology, 73, 77-85 (EJ)

Lombardo, W. T., Gray, J. M. (2005). Beyond Exposure for PTSD Symptoms. Behavior Modification, 29(1), 3-9.

זומר, א. (1994). טראומה בגיל הילדות, אבחן זיכרון וחשיפה מושהית.
http://www.tdil.org/index.php?option=com_content&view=article&id=27:2009-08-03-09-12-06&catid=1:articles&Itemid=4

זומר, א. (2004). להיות או לא להיות: טראומות ילדות והפרעות ניתוק. בתוך: בתוך: צ' זליגמן, זו 'סולומון' עורכות). הסוד ושיברו: סוגיות בגילוי עריות (עמ' 164-192) תל אביב: הקיבוץ המאוחד.

קורטואה, ק.א. (2004). ריפוי פצע גילוי העריות: מודל טיפול עדכני ששם דגש על בעיות זיכרון משוחזר. בתוך: צ' זליגמן, זו 'סולומון' עורכות). הסוד ושיברו: סוגיות בגילוי עריות (עמ' 228-491) תל אביב: הקיבוץ המאוחד.

Chefetz, R.A. (2006). Preface: Why should you read these articles on dissociative processes? Psychiatric Clinics of North America, 29, XV XXIII.
Cloitre, M., Stolbach, B.C., Herman, J.L., van der Kolk, B., Pynoos, R., Wang, J., &

Petkova, A. (2009). A developmental approach to Complex PTSD: Childhood and adult cumulative trauma as predictors of symptom complexity. Journal of Traumatic Stress, vol. 00, No. 0, pp. 1-10.

Courtois, A.C. (2004). Complex trauma, complex reactions: assessment and treatment. Psychotherapy: Theory, Practice, Training, 41, (4), 412-425.

Courtois, A. C., Ford, D. J., & Cloiter, M. (2009). Best practice in psychotherapy for adult. In: Courtois, C.A., & Ford, J.D. Treating Complex Traumatic Stress Disorders. The Guilford Press, New York, London.

Davies, J., Frawley, M. (1994). Treating the adult survivor of childhood sexual abuse: A psychoanalytic perspective. New York: Basic Books.

Fonagy, P., Gergely, G., Jurist, E. L., & Target, M. (2002). Affect regulation, metallization, and the development of the self . New York: Other Press.

Ford, J.D., & Courtois, C.A. (2009). Defining and understanding Complex Trauma and Complex Traumatic Stress Disorder. In: Courtois, C.A., &

Ford, J.D. Treating Complex Traumatic Stress Disorders. The Guilford Press, New York, London.

Herman, J.L. (1992).Complex PTSD: A syndrome in survivors of prolonged and repeated trauma. Journal of Traumatic stress, 5, 377-391

Kluft, R. P. (2001). The difficult-to- treat patient with dissociative disorder. In: M. J. Dewan & R.W. Pies (Eds). The difficult-to-treat psychiatric patient (pp. 209-242). Washington DC: American Psychiatric Publishing.

Van der Kolk, B.A. (2001). The assessment and treatment of complex PTSD. In: Yehuda, R.(Ed). Traumatic Stress. Washington Dc: American Psychiatric Press.

Van der Kolk, B. A., Roth, S., Pelcovitz, D., Sunday, S., and Spinazzola, J. (2005). Disorder of extreme stress: the empirical foundation of a Complex adaptation to trauma. Journal of Traumatic Stress, 18 (5), 389-399.

משפחות מתעללות

Cerezo, M. A. (1997). Abusive family interaction: A review. Aggression and Violent Behavior, 2, 215-240 .

Fraiberg, S., Adelson, E., Sapiro, V. (1975). Ghost in the nursery. Journal of the American Academy of Child Psychiatry, 14, 387-421 .

Lipovsky, J.A., Swenson, C.C., Ralston, M.E. & Saunders, B.E. (1998). The abuse clarification process in the treatment of intrafamilial child abuse. Child Abuse and Neglect, 22, 729-741 .

May, J.C. (2005). Family attachment narrative therapy: Healing the experience of early childhood maltreatment. Journal of Marital and Family Therapy, 31, 221-237 .

Pardeck, J.T. (2004). Treating Child Abuse and Neglect with Family Therapy

Intervention. Family Therapy, 31, 17-32.

אלסטר, י. (1997) אלימות במקום אהבה. מהות: רחובות 167-195

לב ארי, ר. (1991) אחרי המכה. נעמת: תקשורת יצירתית.

לב ארי, ר., & ויאירי, ר. (1996) נשים מוכות בישראל: אסור להרים ידיים. קשת: רמת גן.

גולדבלט, ה. ואיזיקוביץ, צ. (עורכים) (1994). אלימות במשפחה- לקראת התערבות רב תחומית.
חיפה: לנ"י.

שדמי, א. (2003). אחריות החברה: לקראת תפיסה אחרת של אלימות גברים נגד נשים, ביטחון סוציאלי
5-44 64

Brandell, J. (1998) Psychotherapy of a Traumatized 10 Year Old Boy: Theoretical
Issues and Clinical Considerations. Smith College Studies in Social Work, 123-138

.Garland, C. (1998). Understanding Trauma: A Psychoanalytical Approach
Duckworth: London. 9-31

Lanyado, M. (1999) The Treatment of Traumatization in Children. In Lanyado, M. &
Horne. A. (eds.) The Handbook of Child and Adolescent Psychotherapy. Routledge
Press: New York, 275-292

& Shelby, J. (2000) Brief Therapy with Traumatized Children. In Kaduson, H
:Schaefer, C. (eds.) Short Term Play Therapy for Children. The Guilford Press
New York 69-104

Dutton, G.D., Gingel, C., & Landolt, A. (1996). Jealousy, intimate abusiveness, and
intrusiveness. Journal of Family Violence, 11, 411-423

Zosky, D. L. (2003). Projective identification as contributor to domestic violence.

.Clinical Social Work Journal, 31, 419-431

קריאת נוספת (לא חובה):

נוימן, מ' לוי, ע' (1989). פסיכותרפיה קצרת מועד בתגובות קרב: ההיבט הישראלי. בתוך: ח. דסברג, י. איציקסון & ג. שפיר (עורכים): פסיכותרפיה קצרת מועד, (עמודים: 161-181). י"ל מאגנס: האוניברסיטה העברית בירושלים.

פרי, ט' (2002). שיקום הנארטיב באמצעות שיחזור היסטורי של הטראומה. טיפול נראטיבי בפוסט טראומטיים. שיחות, י"ז, 20-26

שלו, א', אדסקי, ר', בוקר, ר', בנעט, י', בר-גיא, נ', הדר, ה', פרי, ט', פרידמן, ש', קופר, ר', תובל משיח, ר'. (2002). התערבויות קליניות באירועי דחק מתמשכים. שיחות, י"ז, 1(, 5-19.